

27 Martie – Unirea Basarabiei cu România

„Necucerind Biserica românească, se poate spune că rușii nu au avut niciodată Basarabia”

Georgeta Radoslavescu
documentarist

Data de 27 martie reprezintă un moment de referință în lupta pentru unitatea popoului român. După o dureoasă înstrăinare prin ocupația țaristă (1812-1918), Moldova de dincolo de Prut s-a unit cu România. Vorbim despre un eveniment istoric de care, cade-se a ne aminti cu recunoștință, dar și cu dorința de a învăța din patriotismul și dragostea de unitate a înaintașilor noștri.

Românii basarabeni nu și-au pierdut niciodată nădejdea că se vor uni cu țara. După multe răstigniri, iată că veni și ziua Învierii! La 27 martie 1918, în ședința Sfatului Țării de la Chișinău, s-a proclamat Unirea Republicii Democratice Moldovenești cu România. Dintre cei 135 de deputați ai organului legislativ moldovean, 86 au votat pentru, doar 3 împotriva – de origine rusă și bulgară –, iar 36 s-au abținut. Dacă privim lista celor din urmă, constatăm că mulți dintre ei nu erau români. La fel, dintre absenți – 13 la număr – majoritatea erau de alte naționalități. După numărarea voturilor și pronunțarea rezultatului, au urmat îndelungi aplauze și ovații: „*Trăiască Unirea cu România!*”. La două săptămâni de la răsunătorul eveniment, Regele Ferdinand I al României, prin decretul regal din 9 aprilie 1918, a promulgat unirea Basarabiei cu țara. Mărețul moment l-a făcut pe suveran să declare că prin aceasta s-a împlinit un vis istoric.

Drumul până la actul unirii nu s-a arătat nici scurt, nici lesnicios. Într-un cadru nu tocmai prielnic, creat de prima conflagrație mondială, dar și de izbucnirea revoluției Rusești din 1917, așa-numită regiune românească Basarabia a cunoscut mai multe etape până să facă parte din trupul României: a trecut întâi de la gubernie la autonomie, luptând pentru independență, și numai după aceea și-a regăsit locul în componența teritorială a României, de unde fusese smulsă în 1812. După anexare, autoritățile rusești au administrat noul teritoriu prin organele locale de conducere, adoptând un fel de autonomie locală, fapt care a mulțumit într-un fel populația românească din zonă. Hotărârea luată ulterior a demonstrat că autoritățile ocupante aveau un plan bine definit. La câțiva ani, rușii au desființat autogovernarea, transformând Basarabia într-o gubernie rusească, declanșând cea mai dură formă de obidă și rusificare. Deznaționalizarea românilor era mult mai înverșunată decât aceeași politică dusă împotriva fraților lor din Transilvania. Nu după mult timp, învățământul, slujbele religioase, administrația, foloseau doar limba rusă. Românii care protestau față de măsurile luate erau deportați în îndepărtata Siberie, în locul lor fiind aduși coloniști ruși; se urmărea astfel epurarea elementului românesc, pentru a se evita ulterioarele mișcări naționaliste.

Durerea fraților români înstrăinați a fost prea mare să poată fi redată prin cuvinte. Fără-răme din ea a surprins mai târziu Eminescu, în versurile tulburătoare sale *Doine*. Au urmat lupte și dureri înăbușite. Românii voiau cu orice preț să-și păstreze identitatea națională și credința strămoșească. Pentru a se împotrivi ocupației rusești, care se întinsese pe

Regele Ferdinand, Regina Maria și Mitropolitul Pimen după slujba închinată unirii Basarabiei Iași, 30 martie 1918

mai bine de un secol și care voia să le distrugă limba, obiceiurile, tradițiile și cultura, românii asupriți nu aveau decât o singură armă: **credința**. Într-adevăr, dacă teritoriul fizic a fost ocupat prin forța armelor și a șantajului politic, cel sufletește s-a lăsat cu greu îngrădit. În cei 106 ani de înstrăinare, lupta crâncenă s-a dat pentru acapararea sufletului românului credincios, care trebuia schilodit și desfigurat, pentru ca locuitorii să-și uite neamul, limba, să se transforme într-un alt popor, un popor fără origini, fără trecut și fără valori, iar astfel să poată fi manipulat, oropsit și răstignit. **Biserica** a constituit temelia și sprijinul românilor urgisiți. Puținele bucurii ale acestora se trăiau și se cântau între zidurile locașurilor de cult, devenite veritabile fortărețe ale conștiinței românești. Biserica strămoșească a păstrat unitatea și dorința de unire cu țara. Un mare istoric basarabean, Mircea Rusnac, spunea: „**Necucerind Biserica românească, se poate spune că rușii nu au avut niciodată Basarabia**”.

În aprilie 1917, s-au organizat mai multe adunări obștești, cu participarea masivă a populației românești, în frunte cu preoții satelor și ai orașelor, a intelectualilor, ba chiar a cadrelor militare, cerându-se cărmuirii rusești autonomia politică a regiunii, înființarea unui corp legislativ și a unui guvern local. Atmosfera era entuziastă, se țineau discursuri impresionante, tricolorul românesc flutura pretutindeni, iar soldații moldoveni, defilând pe străzi, îl purtau în mâini. Întorsătura favorabilă unirii cu România nu a fost privită cu ochi buni de elemente militare rusești, ele opunându-se prin acțiuni reprobabile, de pe urma cărora au avut de suferit foarte mulți patrioți. Dar lupta a continuat. La 22 iunie 1917, delegații ostașilor moldoveni de pe toate

fronturile și unitățile de rezervă au constituit un comitet central, cu sediul la Chișinău, iar la 16 iulie reprezentanții soldaților moldoveni de pe frontul rusec s-au întrunit la Iași, cerând convocarea la Chișinău a unei comisii de juriști, care să elaboreze un **proiect de declarație a autonomiei naționale și teritoriale a Basarabiei**. După doar patru zile, toate organizațiile politice naționale, precum și comitetele soldaților moldoveni de la Chișinău și Odessa au respins cu indignare pretențiile Ucrainei de a îngloba Basarabia între granițele sale, trimițând protestele atât la Kiev, cât și la Petrograd, cerând acestuia din urmă ca populația românească din Basarabia să fie separată de Rusia, aprobându-i-se autonomia în hotarele ei istorice și etnografice. Cu o lună mai târziu, Comitetul Ostășesc Moldovenesc a cerut armatei rusești să se retragă din Basarabia, timp în care la **Mărăști, Mărășești și Oituz**, soldații români alături de cei basarabeni duceau lupte crâncene pentru apărarea pământului românesc. La 21 octombrie Congresul Ostășesc a proclamat Basarabia, Republică autonomă, urmând apoi înființarea parlamentului sub președinția lui Ion Inculeț, vicepreședinte fiind Pantelimon Halippa.

La 2 decembrie, noul for legiuitor a declarat Basarabia Republică Democratică Federativă care, după mai bine de o lună, în 24 ianuarie 1918, și-a proclamat independența. Anarhia pricinuită de revoluția rusă a împiedicat autoritățile politice și militare rusești să riposteze. În aceste condiții, cărmuitorii republicii democratice au cerut sprijin armatei române pentru restabilirea ordinii tulburate de formațiunile paramilitare rusești. Ca urmare a acestei solicitări, în ianuarie 1918, **armata română a intrat în Basarabia**, cu toată opoziția sovietului bolșevic din capitala provinciei,

care s-a văzut nevoit să părăsească teritoriul Basarabiei, după pătrunderea armatei române în Chișinău la 13 ianuarie. Pe 24 ianuarie 1918, Sfatul Țării a votat în unanimitate proclamarea independenței Republicii Moldovenești, avându-l președinte pe Ion Inculeț, șeful guvernului fiind Daniel Ciugureanu. **În 27 martie 1918, Sfatul Țării, a votat unirea Republicii Democratice Moldovenești cu România.**

Cine bănuia atunci că visul românilor pribegi se va spulbera după doar 22 de ani? Începând cu fatidica zi de **28 iunie 1940**, Moldova lui Ștefan a fost iarăși sfărțecată. Zeci de mii de destine ale unor oameni nevinovați s-au frânt, schingiuite și obidite. Prin cel de-al doilea ultimatum al ministrului sovietic de externe, în patru zile, Basarabia trebuia evacuată. Pe 29 iunie 1940, în zori, tancurile Armatei Roșii au intrat în Basarabia. Trupele sovietice au trecut Prutul, punând stăpânire pe orașul Herța și chiar pe o parte a județului Dorohoi. În 48 de ore, teritorii importante se aflau sub controlul ocupației bolșevice. Au fost clipe de calvar, au adus oceane de lacrimi, au semănat moarte, durere și nemilostive despărțiri.

Câți dintre noi mai vedem această ruptură ca pe o **dramă a românismului**? Dacă nu mai putem s-o privim așa este pentru că am uitat să fim patrioți. Ca și cum ar fi păcat să-ți iubești neamul și pământul din care ai răsărit. De aceea, vă propun astăzi **să ne gândim cu dragoste fraternală la români de dincolo de Prut și cu dor la înstrăinata Basarabie.**